

ad valvas WIE GEEF JIJ EEN ROOS? 8/9

P7

Libanon na de burgeroorlog Draagt onderwijs bij aan vrede & verzoening?

INGEZONDEN MEDEDELINGEN

LUNCHPAUZECONCERTEN

door Ewald Kooiman
op het Couperinorgel
in de aula van de Vrije Universiteit
====
donderdag 12.45-13.05 uur
====
14 februari MUZIEK UIT SPANJE
21 februari Koraalbewerkingen van
JOHAN SEBASTIAAN BACH
====
De toegang is gratis
www.vu.nl/orgel

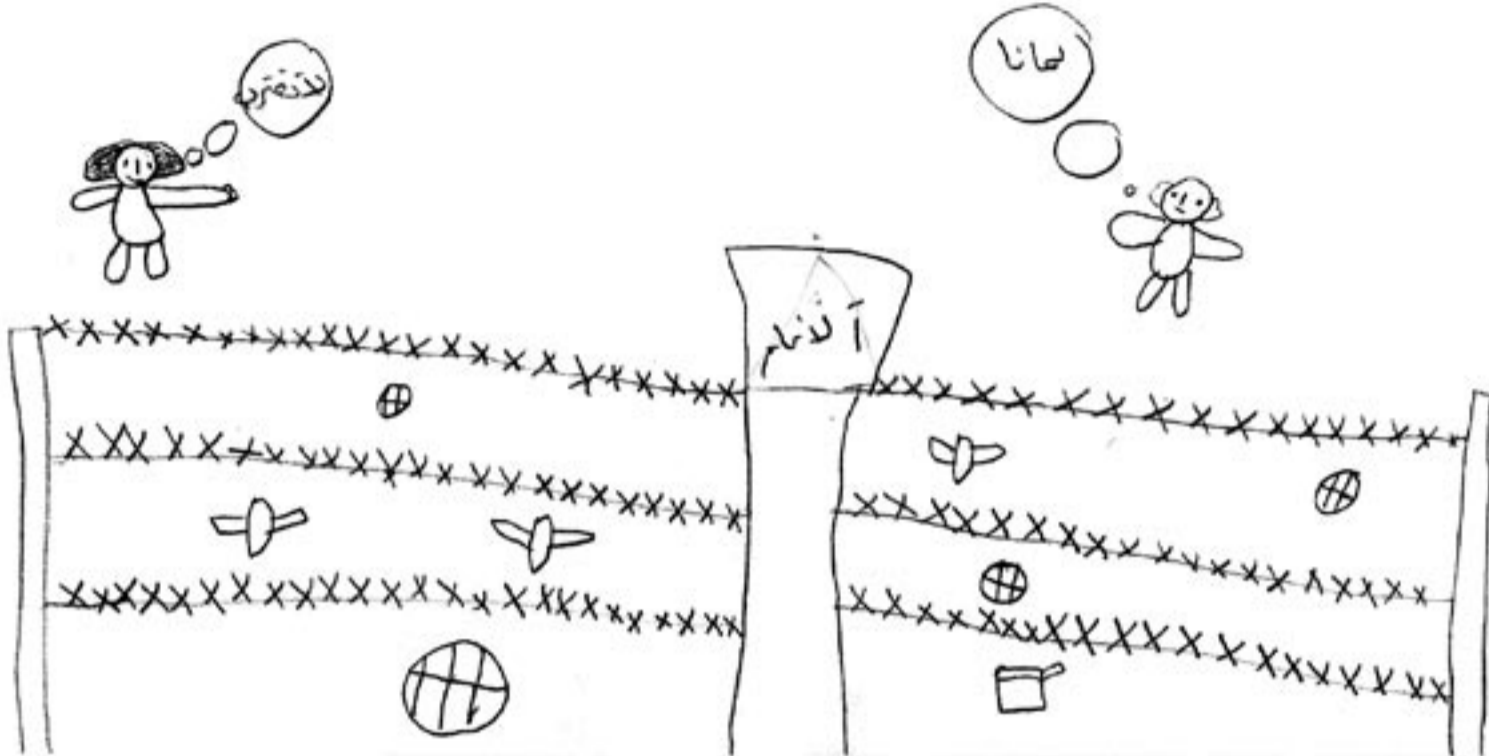
VISOR-DEBAT 4
Optimisme bij het
openingsdebat van
het nieuwe instituut
voor religiestudies.
En een sneer naar
journalisten.

SLIM & AMBITIEUS 5
'Pittig.' 'Motiverend.'
'Een verademing.'
Studenten en docenten
zijn enthousiast over het
honoursprogramma. Maar
waar blijven de economen?

WISKUNDE 11
De grote sprong
voorwaarts van
geneeskunde en
biologie zal vooral
aan wiskundigen te
danken zijn.

Erik van Ommering over de ervaringen van Libanese kinderen

Antropoloog in tijden van oorlog

Erik van Ommering (25) was voor zijn studie culturele antropologie drie maanden in Libanon, toen begin vorig jaar de burgeroorlog weer dreigde op te laaien. Hij onderzocht hoe kinderen de oorlog verwerken.

DIRK DE HOOG

“Ik was in 2006 op vakantie in Frankrijk toen de oorlog tussen Israël en Libanon uitbrak. Mijn vader zei dat dit de kans was voor mijn onderzoek. Ik was tijdens mijn studie al langer bezig geweest met de gevolgen van etnische en religieuze conflicten voor kinderen. Geweld gaat vaak over van de ene generatie op de andere. Ik ging begin 2007 naar Libanon, toen de oorlog voorbij was, maar de binnenlandse spanningen liepen na een paar aanslagen weer behoorlijk op. “Ik was nog nooit in een conflictgebied geweest. Dan zijn de eerste indrukken heftig. Er waren overal soldaten op straat. In het begin wist ik niet hoe je daarmee om moet gaan. Kun je er zomaar langslopen of moet je juist uit de buurt blijven? Het is merkwaardig dat je daar na een paar weken aan bent gewend. Dat komt ook doordat de mensen die er wonen zo gewoon mogelijk proberen te leven. Die gaan bood-

schappen doen, naar hun werk en school. Ik was een keer thuis aan het koken, toen ik door het keukenraam schoten hoorde. Mijn huisgenoten keken niet op of om en bleven gewoon bezig met koken. ‘Horen jullie dat dan niet?’ vroeg ik. ‘Jawel’, zeiden ze, ‘maar dat gebeurt zo vaak.’ “Libanezen van mijn leeftijd hebben altijd met geweld en een gemilitariseerde samenleving te maken gehad. De burgeroorlog duurde van 1975 tot 1990, en het geweld is nooit opgehouden. Ze zijn niets anders gewend. Beiroet ligt voor de helft in puin, maar jonge mensen willen wel verder leven, uitgaan, mooie kleren kopen, een stukje met de auto rijden.

Angstwekkende stilte

“Het geweld is er niet permanent. Dat is ook een vreemde ervaring. Doorgaans is Beiroet een bruisende stad. Maar als er iets gebeurt, een bomaanslag of zo, gaat dat als een lopend vuurtje door de stad. Iedereen belt met z'n mobieltje, zodat het netwerk vaak plat ligt. Iedereen gaat snel naar huis, omdat de gewapende milities dan meestal de straat op gaan. Dan valt een enorme stilte over de stad, bijna angstwekkend. “In Libanon, dat zo groot is als een kwart van Nederland, bestaan officieel zeventien verschillende religieuze groeperingen. Die hebben allemaal min of meer hun eigen woongebied. Daardoor is het onderwijs erg sektarisch. Iedere bevolkingsgroep heeft zijn eigen schooltjes. Christenkindjes gaan naar de christelijke school en de Hezbollah-kindjes naar de Hezbollah-school. Kinderen van verschillende groeperingen gaan nauwelijks met elkaar om. Alle groeperingen hebben hun eigen visie op de burgeroorlog en de geschiedenis van Libanon. Zelf zijn natuurlijk de goeden en de anderen de kwaden. “Er bestaat niet zo iets als een nationale Libanese geschiedschrijving of een besef van nationale eenheid. De onderwijzers op de basisscholen brengen hun visie ook over op de kinderen. Misschien niet eens met de bedoeling om te indoctrineren, want vaak weten leraren ook niet anders dan de geschiedenis van hun eigen sekte. Doordat de burgeroorlog zo recent is, krijgen kinderen een veel heftiger beeld van anderen dan wij in Nederland wanneer we bijvoorbeeld leren over de Spanjaarden ten tijde van de Tachtigjarige Oorlog. Er zijn maar een paar onderwijzers die serieus proberen iets aan vredesonderwijs te doen.

Overleden vriendjes

“Voor kinderen van een jaar of zes, zeven is de oorlog erg dichtbij. Ik heb ze gevraagd tekeningen te maken. Eerst over de oorlog met Israël, toen een paar maanden geleden. Ze tekenden helikopters die raketten afschieten en straaljagers die bommen gooien. Maar toen ik ze vroeg tekeningen te maken over hoe het nu is, zag je ook heel veel oorlogsdingen. Bijvoorbeeld prikeldraadversperringen om mijnevelden en

plekken waar nog resten van clusterbommen liggen. De Israëlische straaljagers vliegen nu nog regelmatig over en op de scholen hangen posters met waarschuwen voor niet ontplofte munitie.

“De gevolgen voor kinderen zijn erg duidelijk. Je ziet jongetjes van vijf die zeggen dat ze martelaar willen worden: ‘Ik wil sterven in de strijd tegen de vijand Israël.’ Kinderen die geen hoop hebben, aan psychische stoornissen lijden en daardoor hyperactief, depressief of extreem in zichzelf gekeerd zijn. Ouders die niet willen dat hun kinderen een opleiding doen, omdat ze moeten vechten met Hezbollah. Kinderen die

‘Ik ben redelijk teleurgesteld teruggekomen. Het onderwijs brengt geen tolerantie’

in voortdurende angst leven voor een nieuwe aanval of elke nacht dromen over hun overleden vriendjes of gebombardeerde huis. Leerkrachten vertelden ook dat kinderen van verschillende groepen regelmatig met elkaar vechten. “Ik ben redelijk teleurgesteld teruggekomen. Mijn hoop was dat onderwijs kinderen dichter bij elkaar zou brengen en meer tolerantie zou opleveren. Maar het tegendeel lijkt het geval. De scholen reproduceren de tegenstellingen. Daar zou je iets aan moeten doen. Bijvoorbeeld door een nationale lerarenopleiding waar docenten een training krijgen in vredesonderwijs. Dat lijkt me een mooie taak voor de Verenigde Naties. Scholen bestaan tenslotte niet alleen om te leren lezen, rekenen en schrijven. Toch blijf ik geloven in wat Gandhi heeft gezegd. ‘If we are to teach real peace in this world we shall have to begin with the children.’ Daarom wil ik terug om een promotieonderzoek te doen. Dan wil ik kijken hoe Israëlische en Libanese kinderen over elkaar denken. En hoe onderwijs toch een constructieve rol kan spelen in een conflictgebied.” Erik van Ommering kreeg de scriptieprijs 2008 van de faculteit Sociale Wetenschappen. De scriptie is te downloaden via <http://student.vu.nl/~eog200/>.

Reageren? Mail naar redactie@advalvas.vu.nl

>Weetjes

Agenten gewond

Politiesocioloog Jaap Timmer vindt dat politieagenten automobilisten bij een aanhouding moeten sommeren de motor uit te zetten en de handen op het stuur te leggen. ‘Dat lijkt overdreven, maar is misschien wel verstandiger’, zegt Timmer in de GPD-bladen van 12 februari. Volgens zijn ‘voorzichtige schatting’ raken jaarlijks tussen de 1200 en 1500 agenten gewond door geweld van burgers. De Nederlandse Politiebond zegt dat er structureel sprake is van vrij forse agressie. Timmer heeft ontdekt dat geweld vooral voorkomt tijdens aanhoudingen en in dronken menigten. Hij meent dat dit het gevolg is van ‘de jaren-zeventighouding van vrijheid, blijheid’, waardoor de omgangsvormen zijn vervlakt. ‘Er is nu geen respect meer voor toga, baret of politiepet. De houding is nu: wie ben jij om mij te zeggen dat ik hier niet hard mag rijden? Onze wet is hun wet niet meer.’ (PB)

Babygriep

Baby's en jonge kinderen die in het ziekenhuis worden opgenomen met longontsteking door het respiratoir syncytieel virus (RS) hebben geen baat bij een behandeling met antibiotica. Dit blijkt uit een onderzoek dat onder leiding van kinderarts-intensivist Martin Kneyber is uitgevoerd. De groep kinderen die met antibiotica wordt behandeld, blijft net zolang in het ziekenhuis als de kinderen die geen antibiotica krijgen. Jaarlijks worden in Nederland in de wintermaanden ongeveer 3500 tot 4000 jonge kinderen met RS in het ziekenhuis opgenomen. Gemiddeld liggen zij zes tot acht dagen in het ziekenhuis. Hoewel het geen zin heeft, schrijft meer dan vijftig procent van de artsen antibiotica voor. De resultaten van het onderzoek verschijnen volgende maand in het tijdschrift *Pediatric Pulmonology*. (FB)

Overstromen

Ontbossing is een belangrijke oorzaak voor het overstromen van de Maas. Dat blijkt uit onderzoek van paleoklimatoloog Philip Ward. Hij concludeert dat de kans op overstromingen is verdubbeld in de afgelopen duizend jaar, omdat het bos in het stroomgebied is gekapt. Bomen nemen veel regenwater op en dat verdampt ook weer. Ook houden ze de bodem vast, waardoor de rivier minder snel dichtslibt en overtollig water beter kan afvoeren, zo constateert Ward. Het effect van ontbossing is tot nu toe onderschat, vindt de onderzoeker. Het toegenomen overstromingsrisico werd tot nu toe eenzijdig toegeschreven aan het broeikas-effect. (WV)

Psychiatrische patiënten

Chronische psychiatrische patiënten die zelfstandig wonen, functioneren door de bank genomen beter dan patiënten die nog in een gesloten kliniek verblijven, blijkt uit het onderzoek *Vermaatschappelijking van de chronische patiënt* dat de gezamenlijke instellingen voor geestelijke gezondheidszorg in Amsterdam hebben gehouden. Dat ontkracht de mythe dat de verplaatsing van patiënten uit klinieken zoals in Santpoort terug naar de stad slecht heeft uitgepakt, zegt VU-psycholoog Jack Dekker in *Het Parool* van 7 februari. Wel klagen zelfstandig wonende patiënten dat ze zich vervelen. Dekker pleit er daarom voor deze mensen aan werk te helpen, bijvoorbeeld bij het onderhoud van plantsoenen. Bedrijven zouden verplicht moeten worden één procent van hun personeel onder deze groep te werven. (DdH)

25 januari 2007

‘Geweerschoten in de verte. SHIT. Brandende afvalcontainers. Puin op de weg, weglopen tussen groepen jongeren door met lange stokken. Verbaasde gezichten. De weg over. SHIT. Nog meer soldaten, helmen op, geweren in de aanslag. Ze beginnen te rennen en wij lopen er onzeker achteraan. SHIT. Dit gaat mis. Wat vinden ze van buitenlanders?? Ik val verschrikkelijk op, heb ik het idee en dat is ook zo. SHIT SHIT SHIT. Ik wil denken dat ik best bang ben, maar dat lukt niet, daar is nu echt geen tijd voor. Een verrotte taxi stopt op de verder zwartgeblakerde weg. Snel de taxi in, wat moet ik anders in deze snel spannender wordende situatie? We rijden. Groepen jongeren met stokken blokkeren de weg. Wijken god zij dank uiteen voor onze auto. Jongeren met geweren, duidelijk geen politieagenten. Soldaten, rijdende tanks. Helmen, geweren. Vuur, zwarte rook, rennende mensen. SHIT SHIT. O God, geef dat ik veilig thuiskom.’

Uit: *Field Notes*, een bijlage in de scriptie.